

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

з дисципліни " **Раціональне природокористування та ресурсозбереження** "

лекційні заняття, годин – 30

Викладач –Васютинська К.А.

Тема 1. Методологічні основи раціонального природокористування

Лекція 1. Основні поняття і завдання раціонального природокористування

Визначення раціонального природокористування. Цілі та завдання раціонального природокористування. Основні напрямки та види діяльності в сфері природокористування.

Тема 2. Стратегія сталого розвитку в сфері використання природних ресурсів

Лекція 2. Природні ресурси у суспільному розвитку

Класифікаційні характеристики природних ресурсів. Сутність оцінювання природних ресурсів. Принципи використання і роль природних ресурсів у суспільному розвитку

Лекція 3. Проблеми використання природних ресурсів України

Природні ресурси України та еколого-економічні проблеми їх використання. Природно-господарські системи. Соціально-економічні функції та типізація ПГС.

Лекція 4. Концептуальні принципи сталого розвитку і використання природних ресурсів

Еколого-економічні принципи використання природних ресурсів. Концептуальні основи теорії сталого розвитку. Рівні реалізації стратегії. Індикатор сталого розвитку. Стале економічне зростання за умови оптимізації використання природних ресурсів.

Тема 3. Використання окремих видів природних ресурсів

Лекція 5. Обмеженість та виснаження природних ресурсів

Концепція виснаження природних ресурсів. Відновлювані та невідновлювані ресурси. Мінерально-сировинні ресурси. Теорія виснаження та формування стратегії використання ресурсів, що виснажуються. Проблеми використання мінерально-сировинних ресурсів України.

Лекція 6. Аналіз відновлюваних (водних, земельних і лісних)х ресурсів

Економіка відновлюваних ресурсів. Водні ресурси. Економічна оцінка води. Плата за використання та забруднення водойм. Рибні ресурси. Особливості використання земельних і лісних ресурсів в Україні.

Тема 4. Економічна оцінка природних ресурсів

Лекція 7. Утворення рентних доходів від використання природних ресурсів

Виникнення диференціальної ренти I і диференціальної ренти II. Формування рентних доходів та доходів споживачів природних ресурсів. Монопольна рента.

Лекція 8. Загальні підходи до оцінки природних ресурсів

Оцінка природних ресурсів. Методи економічної оцінки природних ресурсів. Послідовність економічної оцінки матеріальних ресурсів. Врахування фактору часу в оцінках природних ресурсів. Загальна економічна вартість та крива попиту на природні ресурси. Ринкові методи

Тема 5. Інституціональні механізми управління раціональним природокористуванням

Лекція 9. Проблема власності на природні ресурси

Питання власності на природні ресурси. Права власності на землю і надра. Особливості акумуляції прибутків при експлуатації природних ресурсів

Лекція 10. Система оподаткування в сфері природокористування

Оподаткування в галузі природокористування Система оподаткування в мінерально-сировинному секторі. Відновлення компонентів навколишнього середовища після вилучення чи експлуатації природних ресурсів.

Лекція 11. Державна система регулювання використання та охорони природних ресурсів.

Система державного регулювання природокористуванням та її складові. Нормативно-правові механізми. Лімітування та ліцензування природокористування. Екологічне страхування. Економічне стимулювання охорони і раціонального використання природних ресурсів.

Тема 6. Ресурсозбереження та використання вторинних ресурсів

Лекція 12. Ресурсний цикл

Екологічна оцінка матеріального виробництва. Життєвий цикл продукції, основні характеристики. Поняття та моделі ресурсного циклу. Умови замкнутості ресурсного циклу. Модель системи «підприємство – ресурс». Аналіз еколого-економічних систем та проектів ресурсовикористання.

Лекція 13. Ресурсноцінні відходи як найважливіший напрямок ресурсозбереження

Класифікаційні характеристики відходів у контексті сталого розвитку. Основні напрямки ресурсозбереження. Еколого-економічні чинники використання вторинних ресурсів. Розвиток технологій ресурсозбереження.

Тема 7. Територіально-регіональні проблеми природокористування

Лекція 14. Проблеми природокористування територій

Регіональні екологічні проблеми. Функції, значення та економічна оцінка природних територій. Природно-територіальні комплекси як форма організації експлуатації природних ресурсів. Природно-територіальні кадастри природних ресурсів.

Лекція 15. Проблеми природокористування у місцевому господарстві.

Формування важливих еколого-економічних проблем використання природних ресурсів місцевого значення. Практичні напрями раціонального природокористування і ресурсозбереження у міському господарстві.